

OIKAISUVAATIMUS HSL:N HALLITUKSELLE

ASIA:

Oikaisuvaatimus HSL:n hallituksen 30.10. tekemään päätökseen

§128

Matkalippujen hinnat, alennusperusteet ja muuta maksut vuonna 2019

HAKIJAT:

Östersundomin kaupunginosan (00890) asukasyhdistykset:

Karhusaariseura ry

Landbon Omakotiyhdistys ry

Puroniityn asukasyhdistys ry

Östersundom-seura ry

VAATIMUKSET:

Östersundomilaisten syrjinnän lopettaminen matkalippujen hinnoittelussa.

Östersundom on sijoitettava HSL:n tulevassa matkalippujen uudistuksessa B-vyöhykkeelle kuten muu Helsinki, tai muulla tavoin huolehdittava että matkalippujemme hinnat Helsingin sisäisessä liikenteessä ovat samansuuruiset kuin muiden helsinkiläisten AB-lippujen.

PERUSTELUT:

HSL on tulevassa lippu-uudistuksessa sijoittanut Östersundomin muista Helsingin kaupunginosista poiketen C-vyöhykkeelle. Tämän seurauksena Östersundomista Helsingin keskustassa työssä, opiskelemissa tai kunnallisten palvelujen käyttäjien matkalipun hinta kaksinkertaistuu. Nykyinen Helsingin sisäisen 30 päivän matkalipun hinta on 54,70 € kaikille helsinkiläisille. Tulevassa lippu-uudistuksessa AB lippujen hinnat tulevat olemaan esimerkiksi 30 päivän kohdalla 59,70 € ja Östersundomilaisille ABC -lippu 107,50 €, Hintaeroa on siis 47,80 €/kk Hinnankorotus on siis 52,80 nykyiseen 30 päivän haltijakohtaiseen lippuun verrattuna. Kuljettajalta ostettavaan kertalippu kallistuu 3,2 eurosta 6,5 euroon.

Käytännössä östersundomilaiset joutusivat päästäkseen käyttämään oman kuntansa palveluja maksamaan siitä kaksinkertaisen hinnan muihin kuntalaisiin nähden.

Myös muiden helsinkiläisten matkalippujen hinnat työpaikoilleen Östersundomiin, esimerkiksi kouluihin ja päiväkoteihin ,sekä virkistysalueilleen, muun muassa Sipoonkorven kansallispuistoon, kaksinkertaistuvat. Östersundomista ei myöskään ole ainuttakaan julkista liikenneyhteyttä muualle C-vyöhykkeelle Vantaan suuntaan.

Kuntalaisten tasavertainen kohtelu

Pyrittäessä ylikunnallisiin palveluratkaisuihin, oma kunta on kuitenkin edelleen se, jolla on vastuu omien kuntalaistensa palveluiden järjestämisestä. Maksamme helsinkiläisinä yhdenvertaisesti veroja Helsinkiin. HSL:n toimintaa ja jo 100 miljoonaa maksanutta lippu-uudistusta rahoitetaan verovaroin. **Vaikka HSL:lle on annettu velvoite julkisen liikenteen järjestämisestä, se velvoite ei voi olla painavampi kuin perusoikeuksien, kuten kuntalaisten yhdenvertaisen kohtelun toteutuminen kunnassa.**

Uudessa vyöhykemallissa lippujen hinnoitteluperiaatteet ja hintasuhteet asettavat östersundomilaiset eriarvoiseen asemaan muihin helsinkiläisiin nähden.

HSL:n lippu-uudistus asettaa Östersundomin myös HSL -alueen sisällä eriarvoiseen tilanteeseen muihin HSL-alueen matkustajiin nähden. Helsinki on ainoa kunta jossa kunnan sisällä on 3 vyöhykettä ja eriarvoinen hinnoittelu kunnan sisällä. Muiden HSL-kuntien asukkaat voivat liikkua oman kuntansa sisällä samanhintaisin 2 vyöhykkeen lipuin. Myöskään minkään muun alueen asukkaiden nykyiset matkalippujen hinnat eivät kaksinkertaistu.

Perustuslaki 6 § Yhdenvertaisuus

Ketään ei saa ilman hyväksyttävää perustetta asettaa eri asemaan sukupuolen, iän, alkuperän, kielen, uskonnon, vakaumuksen, mielipiteen, terveydentilan, vammaisuuden tai muun henkilöön liittyvän syyn perusteella.

Tällainen henkilöön liittyvä syy on myös asuinpaikka. (kts. HE309/1993 vp, sivut 43-44)

Oikeuskansleri on katsonut asuinpaikkaan perustuvan eriarvoisen kohtelun yhdenvertaisuuslain tarkoittamaksi välittömäksi syrjinnäksi.

Kysymys on palvelusta, jonka HSL ainoana toimijana järjestää. Muita mahdollisia julkisia liikennepalveluja, joita rahoitetaan verovaroin, ei ole alueella tarjolla. Julkinen liikenne on välttämättömyys Östersundomin, kuten muillekin kunnan asukkaille päästäkseen kunnallisten- ja valtion palveluiden äärelle, sekä päästäkseen töihin , kouluihin ja harrastus- ja opiskelupaikkoihin. Helsinki ei ole kuntajakolain edellyttämällä tavalla parantanut Östersundomin alueen palveluja. Palvelut on haettava muualta. Aikuiselle östersundomilaiselle on tarjolla tällä hetkellä kunnan järjestämiä palveluita katujen ylläpito . Osalle asukkaista on tarjolla päivittäinen julkinen liikenne. Osalle vain koulupäivinä, eikä siten viikonloppuisin, eikä koulujen loma-aikoina.

Matkalippujemme hinnat kaksinkertaistetaan vaikka palvelu on sama ja osin heikennettykin. HSL:n lakkautettua vuorot 870 vuonna 2015, 86 suoraa päivittäistä bussilinjaa loppui Helsingin Linja-autoaseman ja Porvoon välillä. Tällä hetkellä Kamppiin eikä Porvooseen ole suoraa bussiyhteyttä Östersundomista.

Toisin sanoen julkisten liikenteen palveluista tulisi meidän maksaa kaksinkertainen hinta päästäksemme hakemaan niitä julkisia palveluita jota Östersundomissa on yhä vähenemässä määrin. Helsinki kuitenkin tasavertaisesti pitää huolen verojen keräämisestä. Verovaroilla rahoitettavia palveluita on kunnan kuntalain mukaan järjestettävä tasavertaisesti kuntalaisille.

Kuntalaki §8

- Palveluiden yhdenvertainen saatavuus

Yhdenvertaisuuden vaatimus on jopa yksi kunnan toimialasäännöksen (Kuntal 2.1 §) keskeisistä reunaehdoista. Sen mukaisesti kunnan asukkaita ei saa perusteettomasti asettaa keskenään erilaiseen asemaan. (Lähde: Kunta. Kunnallisen itsehallinnon perusteet, Heuru, Mennola, Ryyänen)

Vaihtoehtoja on, liikenne voidaan järjestää hyvin monilla muillakin eri tavoin, tasavertaisesti alueen asukkaita kohdellen. Siten nykyinen malli ei ole lainkaan välttämätön eikä ainoa mahdollinen.

Kuntalaki 1§

Palvelut taloudellisesti, sosiaalisesti ja ympäristöllisesti kestäväille tasolle.

Sosiaalisesti kestäviin tavoitteisiin kuuluu ihmisen osallistuminen yhteiskunnan päätöksentekoon ja ihmisen yhteisöllisen identiteetin ylläpito ja vahvistaminen, sekä oikeudenmukaisuus ja tasa-arvo.

Yksityisautoilu tulee olemaan selvästi julkista liikennettä halvempaa ABC-lipun hintaan verrattuna. Tämä tarkoittaa yksityisautoilun ja kasvihuonepäästöjen lisääntymistä, mikä on ristiriidassa kuntalain ja päästösopimusvelvoitteiden kanssa.

Vuorovaikutus ja tiedottaminen puuttuvat

HSL ei ole tariffijärjestelmää suunniteltaessa lähestynyt Östersundomin asukkaita. Asukastilaisuuksia ei ole järjestetty eikä lausuntoja ole pyydetty alueen asukasyhdistyksiltä. Kysymys on niin suuresta muutoksesta Östersundomin asukkaille, että se olisi ehdottomasti vaatinut asukasvuorovaikutusta. Palautetta uudistuksesta on voinut antaa ainoastaan internetin välityksellä. Tämä ei kuitenkaan ole kuntalain edellyttämää vuorovaikutusta ja se sulkee pois henkilöt, jotka eivät käytä internetiä. Tästä on seurannut, että monille asukkaille tilanne on tullut täysin yllätyksenä.

Eduskunnan hallintovaliokunta on korostanut sitä, että kunnan tiedottamisen on oltava niin tehokasta, että asukkailla on tosiasialliset edellykset osallistua ja vaikuttaa jo asioiden valmisteluvaiheessa (HaVM 18/1994vp) jo ennen päätöksen syntyä.

Riittävät selvitykset puuttuvat

Vyöhykemalli ja lippujen hinnat eivät pohjautu riittäviin selvityksiin nykyisten asukkaiden päivittäisistä liikkumistarpeista työ- ja opiskelupaikoille tai kunnallisten palveluiden pariin. HSL teettämissä selvityksissä on hyödynnetty muun muassa seudun liikenne-ennustemalleja, jotka perustuvat arvioituun väestömäärään vuonna 2060. HSL ei ole ottanut huomioon viivästynyttä kaavoituksen ja rakentamisen aikataulua, vaan suunnittelee tariffimuutoksen alkavan jo vuonna 2019.

Virhe kustannusten arvioinnissa

HSL:n mukaan Östersundomin siirtäminen B-vyöhykkeelle maksaisi valtavasti. HSL:n mukaan tämä edellyttäisi kunnilta n. 23 miljoonan euron lisäpanostusta vuodessa. Lisäksi HSL:n mukaan tarvitaan n. 100 miljoonan euron lisäinvestoinnit junakalustoon. Eli HSL on luonut mielikuvan, että nykyisen julkisen liikenteen järjestäminen n. 2000 tuhannelle ihmiselle maksaisi yhtäkkiä ensi vuonna 23 miljoonaa euroa enemmän. Lisäksi on mainittava, että täällä ei ole raideliikennettä, eikä päätöstä metrosta ole. Östersundomin maakunta- ja yleiskaavoja ei myöskään ole vahvistettu. Östersundomin rakentaminen valmistuu Hgin kaupunkiympäristöviraston mukaan 2060-luvulla. HSL on huolehdittava NYT ja tulevana vuosikymmeninä ennen asukasmäärän kasvua nykyisten Östersundomin asukkaiden julkisen liikenteen järjestämisestä saman hintaisena kuin muiden helsinkiläisten.

Kuntajako

Östersundomin alue liitettiin Helsingin hakemuksesta Valtioneuvoston päätöksellä vuonna 2009 osaksi Helsinkiä. Helsinki sitoutui tällöin kuntarakennelain (ennen Kuntajakolaki) määräämiin edellytyksiin muun muassa kehittämään aluetta kiinteänä osana muuta Helsinkiä. Kuntajakolain tarkoitus on parantaa liitettävän alueen palveluja ja on hengeltään positiivinen. Kuntarakennelain edellytykset eivät ole liitoksessa toteutuneet; alue on asetettu 15 vuoden rakennuskieltoon, joka on täysin pysäyttänyt alueen kehityksen. Asukkaiden ja yritysten tulevaisuudennäkymät ovat epävarmat pitkittyneen kaavoituksen vuoksi, terveys- ja koulupalvelut ovat heikentyneet ja kulttuuripalvelut alueelta ovat loppuneet. Nyt suunniteltu tariffiuudistus erottaa Östersundomin muusta Helsingistä erilliseksi alueeksi ja on vastoin kuntajakolain periaatetta liitetyn alueen palveluiden parantamiseksi.

Östersundomissa 12.11. 2018

Karhusaariseura ry

Landbon Omakotiyhdistys ry

Puroniityn asukasyhdistys ry

Östersundom-seura ry

Linkit:

Linkki HSL:n hallituksen pöytäkirjaan:

<http://hsl01.hosting.documenta.fi/cgi/DREQUEST.PHP?page=meetingitem&id=2018558-3>

Linkki HSL:n tuleviin vyöhykkeisiin:

<https://hslhrt.maps.arcgis.com/apps/View/index.html?appid=90726344e15546529c80a11701c3f710>